

LTO Noord Glaskracht
WESTLAND

Column

Beeldvorming

Wat mij de afgelopen weken opviel in de media is een interview met Paul Scheffer, hoogleraar Europese studies in het Financieel dagblad over

arbeidsmigratie. Hij hekelde daar in het gemak van werkgevers om het werk door arbeidsmigranten te laten verrichten, omdat Nederlanders dit werk niet meer willen doen. En hij gaat verder met te zeggen en ik citeer: "Niemand wil asperges steken", huult zo'n teler dan voor de camera. Klopt, want zo'n man wil graag mensen tien uur per dag, zes dagen in de week laten werken, met gedwongen winkelnering. Zij krijgen aan het eind van de maand dan een paar honderd euro mee." Oeps dacht ik, hiermee verwoordt Scheffer, die over het algemeen zeer genuanceerd is, het beeld dat de maatschappij heeft van de agrarische sector. Een enorm spanningsveld, immers een individuele ondernemer kun je niet verwijten dat hij steeds op zoek is om de kosten te beheersen, door bijvoorbeeld via uitzendbureaus personeel in dienst te nemen. En aangezien wij een internationaal opererende sector zijn, moeten wij internationaal kunnen concurreren. Dit betekent dat wij ook moeten kunnen produceren in een gelijk spelveld, niet alleen op het vlak van energie en gewasbeschermingsmiddelen maar zeker ook ten aanzien van arbeid.

In 2013 heeft het kabinet samen met werkgevers en werknemers het sociaal akkoord afgesloten. Mensen van werk naar werk begeleiden, nieuwe ontslagregels, positie van werknemers met tijdelijke contracten versterken en 125.000 banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Maar hoe lastig met name dit laatste is, blijkt wel uit het feit dat nota bene het huidige PvdA 2de Kamerlid Moorlag zich heeft bediend van een schijnconstructie waarbij arbeidsgehandicapten via een uitzendbureau ingezet werden voor de sociale werkvoorziening, waar hij directeur van was. De sociale werkplaats moest 130% van het minimumloon betalen voor mensen die soms maar 50% kunnen werken. Het alternatief was dat de mensen thuis moesten zitten, omdat de sociale werkvoorziening geen opdrachten zou krijgen. Ondanks het besef van de sociale verantwoordelijkheid staat de continuïteit van een bedrijf voorop, zelfs voor een sociale werkvoorziening.

Een ander opmerkelijk bericht was een interview met Hans Huibers, voorzitter van de ZLTO. Huibers zegt: "We moeten niet onze hinder vergund proberen te krijgen bij de overheid, maar juist waardevolle producten leveren aan de maatschappij". Mijns inziens is dat de essentie om draagvlak in de maatschappij en politiek te behouden en uit te bouwen. Voor de glastuinbouw betekent dit dat wij niet alleen groente produceren om monden te vullen, maar om mensen gezond te houden of te maken. Wij produceren niet alleen bloemen en planten om de huiskamer en het kantoor te vullen, maar we maken producten om mensen gelukkiger te maken. Dat kan als we iemand een bos bloemen geven maar dat kan ook als we planten de lucht laten zuiveren waardoor we een prettige leefomgeving creëren. We hebben hiermee als tuinbouw goud in handen. Tot slot hoef ik niemand te vertellen dat de productie zo duurzaam mogelijk moet gebeuren. Dat zijn we vandaag aan onszelf verplicht, maar ook aan de volgende generaties.

Jos van der Knaap, ondernemer in de koffie en moestuinder

Colofon

Deze pagina valt onder redactionele verantwoordelijkheid van LTO Glaskracht Westland. Advertentieverkoop: Uitgeverij West Media bv, telefoon 0174-624212.

Contact
Bestuur LTO Glaskracht Westland
Jacco Vooijs: voorzitter
telefoon: 06-10358391
Follow me on twitter @VooijsWestland
Leonie Claessen: regio ondersteuner
Marjolein Elgers: bestuurlijk secretaresse. U kunt de bestuursleden bereiken via het secretariaat: telefoonnummer: 085-0036400 e-mail: info@lto.glaskrachtwestland.nl, website: www.lto.glaskrachtwestland.nl

Relatiebeheerders
Jos van Kester: 06-46216729
Meldpunt Herstructurering
Kees Duijvestijn: 06-50684311
Ab van Marrewijk: 06-39639131

Ondernemers Klankbord
www.ondernemersklankbord.nl
070-3490600

Nederlander besteedt weer meer geld aan eten en drinken buiten de deur

Nederlanders gaan komend jaar waarschijnlijk meer geld uitgeven aan eten en drinken buiten de deur dan voor de crisis. Dat voorziet het FoodService Instituut Nederland (FSIN). De Nederlandse consument heeft zijn hand duidelijk van de knip gehaald. Gedreven door tijdswinst, gemak en beleving eet de Nederlander vaker buiten de deur en dan met name de jongeren en tweeverdieners. Volgens het FSIN loopt ook de bezorging van eten en versboxen bij bijvoorbeeld de supermarkt steeds beter. Boodschappen voor de 'voorraadkast' zullen in de toekomst waarschijnlijk ook steeds vaker online worden gedaan. In 2017 besteedde de Nederlandse consument gemiddeld ruim 1.115 euro aan eten en drinken buitenshuis en daarmee ligt het bijna op pre-crisis niveau. Het FSIN verwacht dat de be-

stedingen dit jaar oplopen naar 1.163 per persoon. Voor de recessie in 2007 ging het nog om zo'n 1.148 euro. Met name het thuis laten bezorgen van eten is sterk in opmars. Deze markt was afgelopen jaar goed voor bijna 2,5 miljard euro aan omzet. Dat is ruim een kwart meer dan in 2016. "De cijfers illustreren het vertrouwen van de consument in de economie én zijn veranderende levensstijl", aldus het FSIN, dat erop wijst dat 2017 sowieso een erg goed jaar was voor de foodsector. Inclusief boodschappen in de supermarkt is er zo'n 59,5 miljard euro uitgegeven aan eten en drinken. Bijna een derde daarvan ging om consumptie buitenshuis. Het kennisinstituut verwacht dat de totale consumenten-omzet aan eten en drinken in Nederland in 2018 zal doorgroeien naar 61,7 miljard euro.

Royal Lemkes veroverd de Tuinbouw Ondernemersprijs 2018

Handelsbedrijf Royal Lemkes in Bleiswijk, leverancier van planten aan onder meer de Europese retail, heeft de Tuinbouw Ondernemersprijs 2018 gewonnen.

Topman Michiel de Haan en zijn collega's kregen de prijs woensdag onder luid gejuich uitgereikt op de Keukenhof in Lisse. De andere genomineerden waren OK Plant en biologisch-dynamisch bedrijf De Lepelaar. Royal Lemkes werd bij het bekendmaken van de nominaties door de jury geroemd om het feit dat 'de mensen ondernemen en communiceren met een groen hart en geloven dat planten bijdragen aan een beter leven, vitale business en een gezonde en groene wereld. Duurzaamheid zit in het DNA van dit familiebedrijf. Niet winstmaximalisatie, maar de ambitie om het verschil te maken met thema's Planet en People is de drijfveer.' De jury meldt specifiek: "zoals Royal Lemkes innovatie in de keten aanjaagt en daarmee met veel transparantie verbindt, toont visie op duurzaam ondernemen. Royal Lemkes inspireert daarmee de ketenpartners en zorgt voor een gezonde groei van

de sector. Royal Lemkes is de opvolger van JUB Holland, die de prijs in 2017 in ontvangst mocht nemen. Als tweede genomineerde ondernemer uit de sierteelt greep OK Plant uit Naaldwijk, het potplantenbedrijf van Rob en Désirée Olsthoorn, dus naast de Tuinbouw Ondernemersprijs OK Plant kreeg eerder krijgt bij de nominatie een pluim van de jury, omdat de ondernemers 'continue werken aan vernieuwing in teelt, marketing en sociale voorzieningen. Zij richten zich vooral aan service aan de klant: afspraak-is-afpraak.'

Volg ons op Social Media

Facebook:
LTO Glaskracht Westland

Twitter:
@LTOGlaskrachtWL

Eén glas wijn iedere zeven jaar net zo gevaarlijk als gewasbeschermingsmiddelen' op groenten en fruit

Cécile Janssen, redactrice bij Foodlog zet in een artikel vraagtekens bij ophef over gewasbeschermingsmiddelen op groenten en fruit. Aanleiding is de recente ophef over vermeende residucocktails op aardbeien. Meervoudig middelengebruik zou aardbeien 'zesmaal giftiger' maken dan ander fruit volgens dagblad Trouw. Dat nieuws leidde zelfs tot Kamervragen.

Of gewasbeschermingsmiddelen gevaarlijk zijn, zochten Deense onderzoekers uit op basis van feitelijke eetpatronen, daadwerkelijk gespoten middelen en de bestaande normen voor de Acceptable Daily Intake van pesticiden.

Cécile Janssen zet de resultaten op een rij. Zij constateert dat er weinig studies worden gedaan naar het cumulatieve volksgezondheidsrisico van de mix van residuen waaraan mensen via hun voeding blootgesteld worden. Deense wetenschappers probeerden tot een aanpak te komen om een meer feitelijk gevoel van zekerheid te kunnen bieden. In een artikel in het blad Food and Chemical Toxicology beschrijven ze hun model. Dat model is gericht op het bepalen van de feitelijke blootstelling van de bevolking aan alle middelen die gebruikt worden bij de teelt van het voedsel dat ze daadwerkelijk kopen en eten. De onderzoekers stellen voor uit te gaan van wat de gemiddelde Deen eet.

Speciale collegereeks over ruimtevaart en tuinbouw in World Horti Centre

Wat heeft een astronaut gemeen met een tomatenteler? Ze moeten allebei al hun grondstoffen hergebruiken. Onderzoeker Angelo Vermeulen geeft vanaf 19 januari college in het World Horti Centre. Volgens Vermeulen is de werkwijze in de ruimte exact gelijk aan hoe we ook al op aarde én in de tuinbouw te werk zouden moeten gaan. Tijdens zeven interactieve, openbare en gratis kennissessies staat centraal wat de tuinbouw kan leren van de ruimtevaart.

Angelo Vermeulen geeft college over wat de tuinbouw van de ruimtevaart kan leren.

Foto: PR

Circulaire kas
De glastuinbouw moet constant innoveren om haar concurrentiepositie in Nederland, Europa en in de wereld te kunnen behouden. Er wordt daarom permanent gewerkt aan innovatieprogramma's op het gebied van energie, plantgezondheid, water/ruimtelijke ordening en arbeid. Het streven voor de sector is om te komen tot een volledig circulaire kas, dit komt tegemoet aan de maatschappelijke ontwikkeling van duurzaamheid, de economische footprint en het kabinetbeleid. Kortom het gaat om de license to produce.

LTO Glaskracht Nederland heeft in dit kader het programma 'Verantwoorde Glastuinbouw' ontwikkeld. Dit is beschrijvend en beeldend gemaakt in het boekje 'Voorwaarts mars'. Verregaande innovatieprogramma's vragen constant onderzoek en kennisontwikkeling.

Hightech
Het niveau van de functies in de sector zal steeds meer door ontwikkelen. Wil de sector over voldoende gekwalificeerd personeel kunnen blijven beschikken en aan de groeiende vraag naar MBO+, HBO en WO studenten kunnen blijven voldoen, dan zal aan het MBO en HBO meer onderzoeks-

matige denkkracht moeten worden gekoppeld. Een middel daartoe is om onderzoek vanuit de universiteit dichterbij MBO en HBO studenten te brengen. Op dit moment fungeert het World Horti Centre als kennisplatform voor MBO en HBO. Er is nog geen

verbinding met het WO. Dit project beoogt op een innovatieve manier de verbinding tot stand te brengen en de studenten beter voorbereid te laten zijn op instroom in functies in de glastuinbouw waar behoefte aan is.

Gratis aanmelden
Inmiddels is er een breed bereik in de media voor de lezingen die worden gegeven. Om u (gratis) aan te melden voor één van de lezingen, kunt u terecht op: <https://www.eventbrite.co.uk/e/greenport-hub-lectures-mission-to-mars-tickets-41492611518>.

CAO-enquête een succes

De online cao-enquête van LTO Glaskracht Nederland heeft een waardevolle respons opgeleverd. Volgens arbeidsspecialist Peter Loeff laat de respons zien dat het leeft, arbeid is belangrijk. Op 22 januari start de evaluatie met de Ondernemersgroep arbeid. "Deze evaluatie van vormt de opmaat voor onze inzet in de onderhandelingen met de bonden. Hopelijk komt er een nieuwe cao die voor iedereen aantrekkelijk is", aldus Peter Loeff

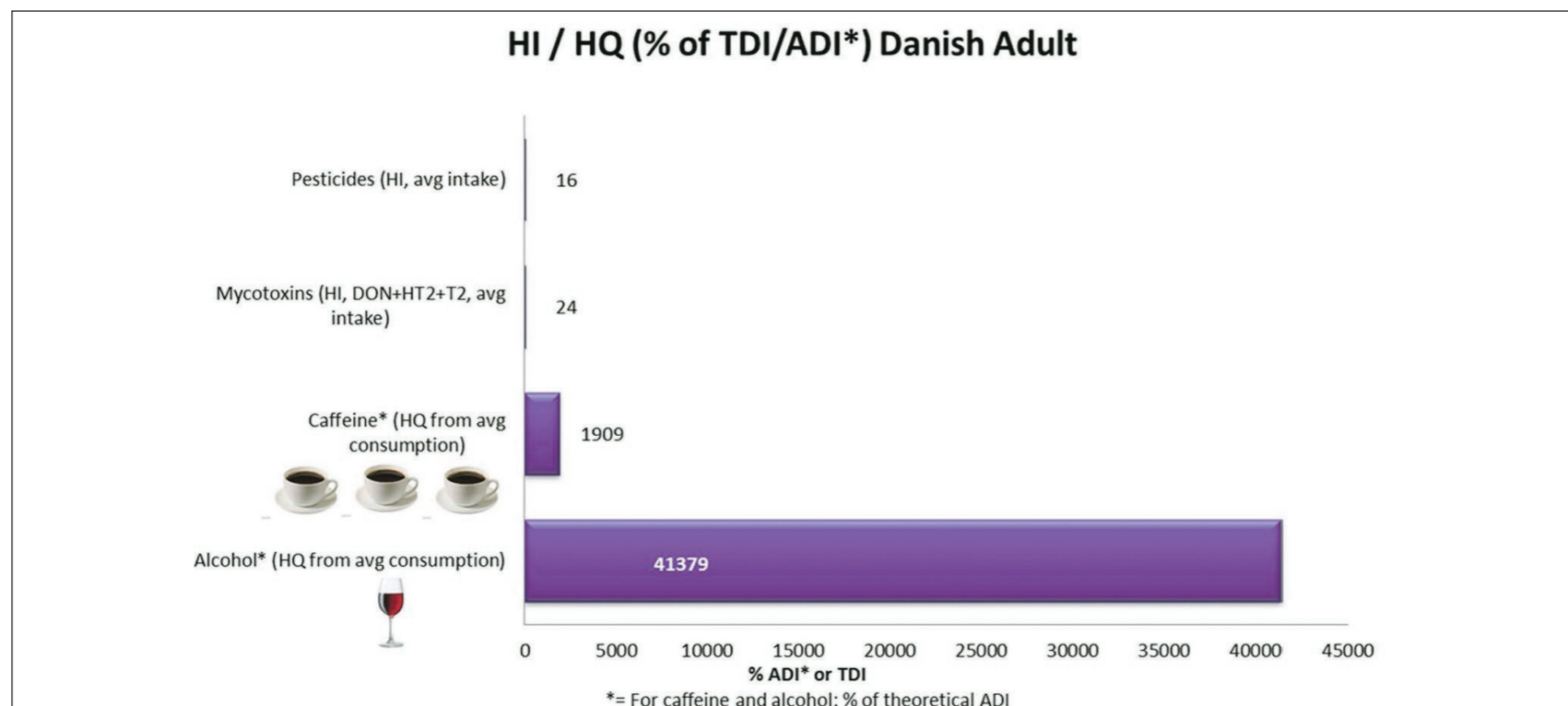
Invullen
De enquête was opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel was toegespitst op wettelijke en cao-technische zaken, het tweede deel zoomde in op vragen en knelpunten rond goed werkgeverschap, personeelsbeleid en de arbeidsmarkt. In totaal maakten 488 bedrijven gebruik van de mogelijkheid om de online enquête in december in te vullen. Hieronder waren 462 LTO-leden, 36% van het totaal. Bijna de helft (48%) van de respondenten teelt glasgroenten, 28% heeft potplanten en 19% zit in snijbloemen.

Concurreren
Voor alle bedrijven in de glastuinbouwsector is het belangrijk om als een aantrekkelijk bedrijfstak te wor-

den gezien. Dat geldt niet alleen voor lager geschoolden, maar ook voor middelbaar en hogeschoolden. Vanwege de innovatie in teelttechnieken en het groeiende aantal kaderfuncties binnen disciplines zoals ICT, marketing en personeelsmanagement zijn niet alleen 'groene handjes' nodig. Dat wil zeggen dat de glastuinbouwbedrijven moeten concurreren met andere bedrijven en bedrijfstadakken als het gaat om het binnenhalen van personeel.

"Om jong talent aan te trekken én voor langere tijd te behouden, moeten onze bedrijven bekend zijn bij de jeugd, én we moeten aantrekkelijk zijn voor jongeren om er ook te willen werken. "Het feit dat onze sector zo enorm duurzaam produceert (bijvoorbeeld als het gaat om energie of water) maar ook het internationale en flexibele karakter van het werk en het feit dat de tuinbouw gezondheid en welzijn levert aan mensen, spreekt jongeren aan." Met goede goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden kunnen we dat nog verder ondersteunen. Op 1 juli loopt de huidige cao af. We bereiden ons nu voor op een nieuwe overeenkomst. Hopelijk komt er een cao die voor iedereen aantrekkelijk is."

Stoffen die niet van nature in voeding voorkomen, maar daar bewust aan worden toegevoegd, hebben een aanvaardbare dagelijkse inname (ADI). Het gaat bijvoorbeeld om E-nummers, diergeneesmiddelen en bestrijdingsmiddelen. De ADI is de hoeveelheid van een stof die je levenslang elke dag binnen mag krijgen

De gewasbeschermingsmiddelen op groenten en fruit zijn gelijk aan die van één glas wijn in zeven jaar tijd.

Foto: PR